

Trendy v epidemiologii drogových intoxikací v Praze (1998 – 2007)

Jana Šeblová

ÚSZS Středočeského kraje
Hygienická stanice hl.m. Prahy – Oddělení
drogové epidemiologie

Celostátní informační drogový systém

- organizován a koordinován samostatným Oddělením drogové epidemiologie HS hl.m. Prahy
- od roku 1997 – rutinní sběr dat
- spolupráce s EMCDDA (European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction) – možnost porovnání dat i v evropském kontextu
- sledované okruhy:
 - demografické údaje, incidence a prevalence problémových uživatelů, incidence infekčních komplikací (VH, HIV/AIDS), efektivita výměnných programů stříkaček a jehel, výskyt akutních intoxikací)

Celostátní informační drogový systém

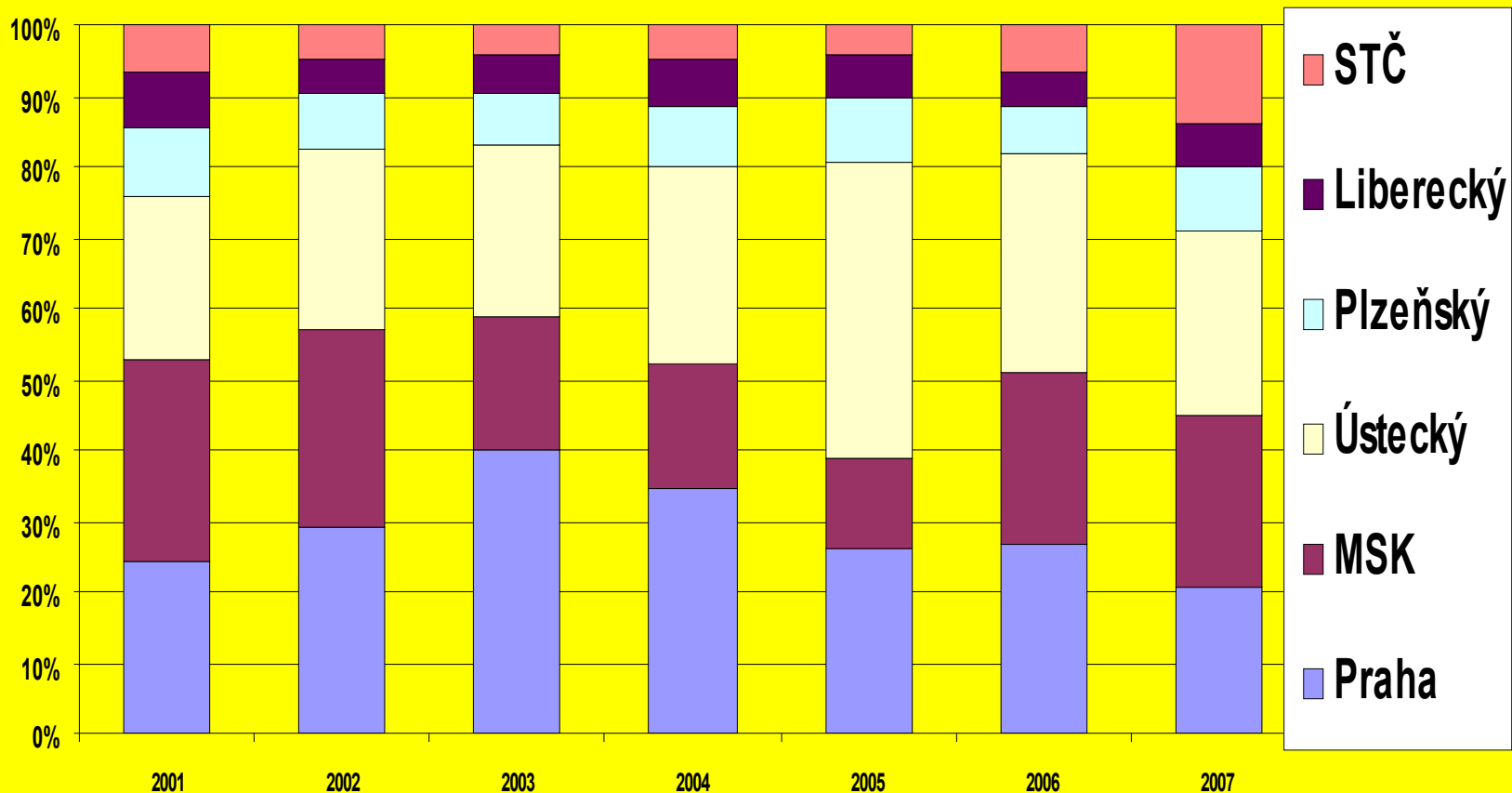
- předávkování a zdravotní komplikace v souvislosti s užitím drogy (včetně následných úmrtí) = intoxikace v souvislosti s užitím drogy
- jakákoliv akutní komplikace zdravotního stavu, která vede ke kontaktu (byť ambulantnímu) se zdravotnickým zařízením
- nepřímý zdravotnický indikátor rizikovosti jednotlivých skupin drog (spolu s výskytem infekčních komplikací)
- v Praze je sběr dat prováděn již od roku 1998 tzv. sentinelovým způsobem
- pro zdravotníky prvního kontaktu význam ve sledování dlouhodobějších trendů a výskytu nových drog

Předávkování a zdravotní komplikace v souvislosti s užitím drogy

- anonymní dotazník při záchytu intoxikace:
 - věk, pohlaví
 - místo a typ bydliště (trvalé, přechodné, bezdomovec)
 - zaměstnání/škola/nezaměstnanost
 - droga/drogy, které vedly k intoxikaci
 - diagnóza podle 10. Revize MKN
 - způsob aplikace
 - frekvence užívání
 - ukončení ošetření/hospitalizace, předán kam...
- data zpracovávána pololetně, vždy je prováděno meziroční srovnání
- výroční zpráva 1 x ročně, k dispozici též na webu hygienické stanice

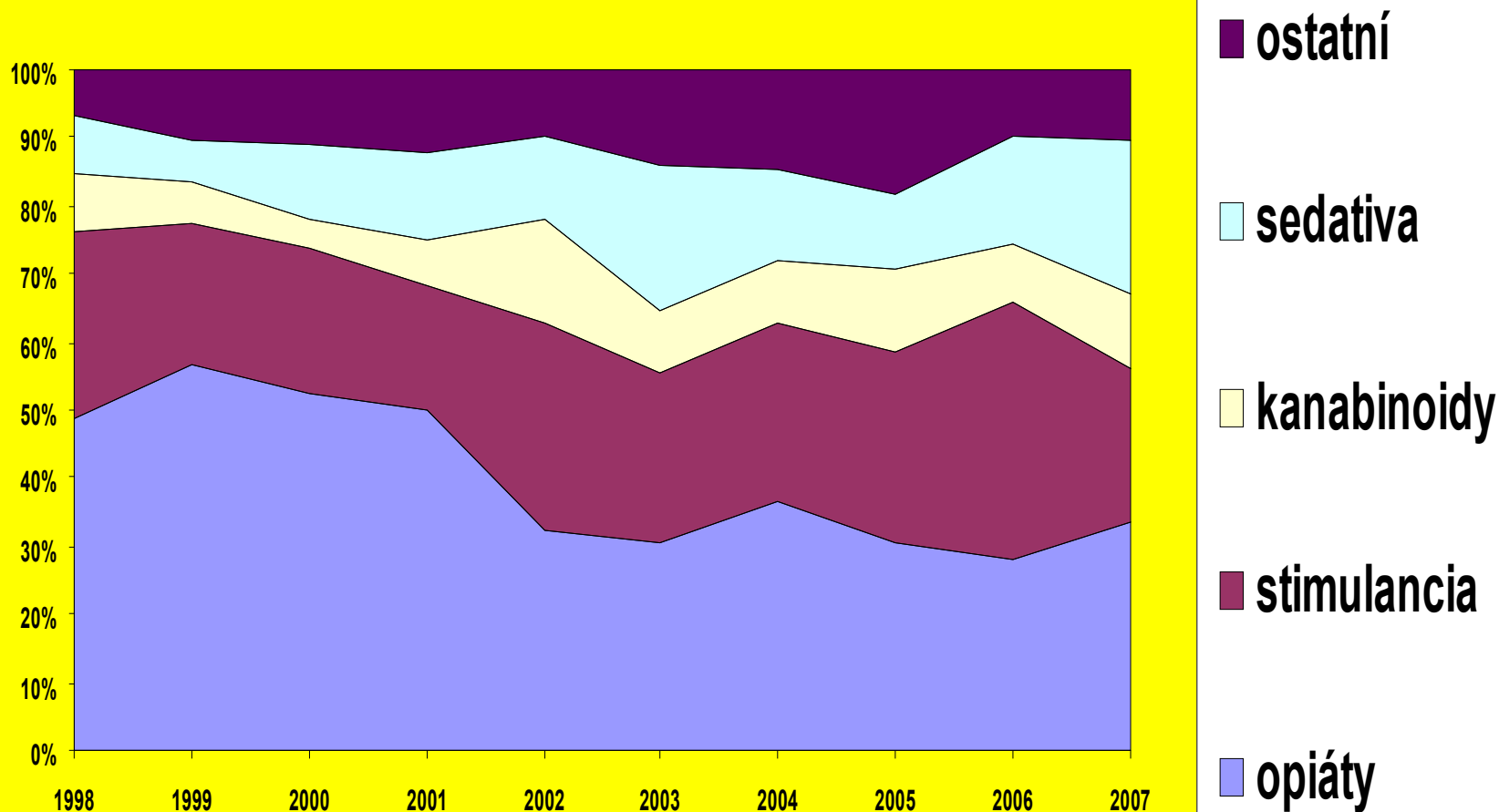
Počty intoxikací v jednotlivých krajích ČR

Pořadí dle krajů - 2001 - 2007

Pořadí skupin drog Praha 1998 - 2007

Skupiny drog - Praha 1998 - 2007

Intoxikace opiáty

- snižování podílu skupiny opiátů – od roku 2002
- nejvíce závažných diagnóz – bezvědomí, bezdeší, více mechanismů podílejících se na respiračním selhání
- nárůst počtu intoxikací Subutexem (buprenorphin – k substituční léčbě)
- kombinování s benzodiazepiny – zvýšení rizika fatalit
- pokles injekčního způsobu aplikace v letech 2005 – 2006, objevují se více méně všechny aplikační cesty (včetně dermální náplasti)
- infekční komplikace – většinou hepatitidy, zejména VHC

Intoxikace stimulačními látkami

- pervitin – exportní artikl, nejrozšířenější česká tvrdá droga
- nástup extáze kolem roku 2000, rizika shodná pro celou skupinu stimulancií
- amfetaminy – zatím popsáno zhruba 100 variet, u některých není dosud znám profil toxicity
- parametoxymetamfetamin – „death“ – 5 x více halucinogenní než meskalin
- DOB – metamfetamin obohacený o brom – nejsilnější syntetické psychedelikum
- kokain – nástup?

Intoxikace kanabinoidy

- skokový vzestup intoxikací kanabinoidy mezi lety 2001 a 2002 (na cca 10%)
- průmyslově pěstované rostliny se zvýšeným obsahem THC?
- zvýšení počtu toxických psychóz (výskyt po stimulačních drogách a po kanabinoidech, nezachycena jako dg po halucinogenech)
- výskyt bezvědomí – často po perorálním požití – delší doba systémové intoxikace
- akcidentální intoxikace – obtížná diagnostika

Nově zachycené drogy

- **gamahydroxybutyrát – GABA – „tekutá extáze“ – jako potravinový doplněk ve fitness centrech**
- **předpoklad působení na tvrdost svalů a jejich sílu – vzhledem k ovlivnění nálady směrem k elaci jde možná o placebo efekt**
- **působí jako neurotransmitter v mozku, včetně hypofýzy – předpoklad ovlivnění sekrece růstového hormonu, účinkuje na GABA-B receptorech**
- **nemá analgetické účinky, má sedativně - hypnotické**

Nově zachycené drogy

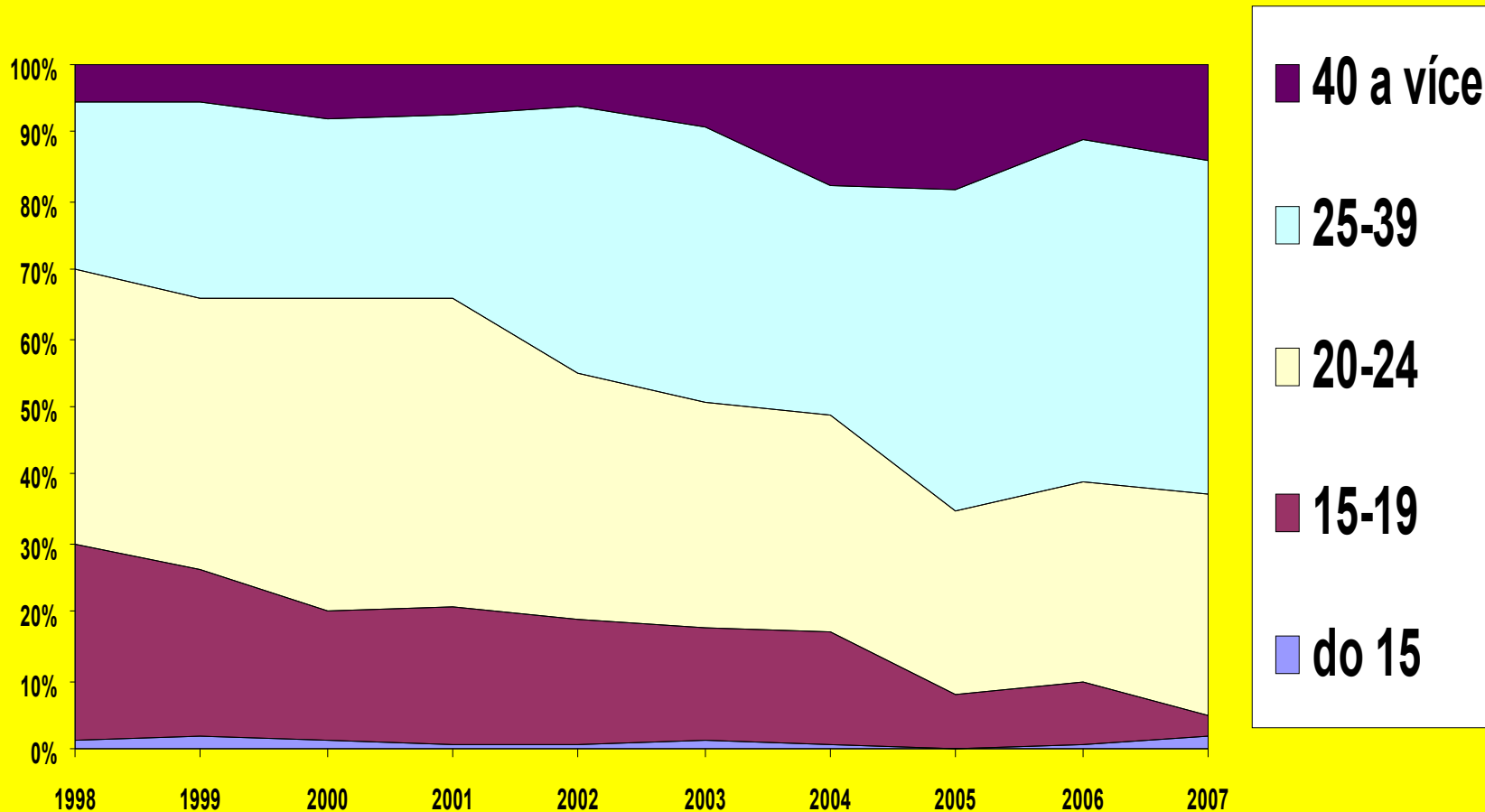
- anestetická droga na tanečních party
- účinky: D 0,5 – 1,5 g: snížení zábran, uvolnění, euforie
- D 1 – 2,5 g: veselost, snížená schopnost vyjadřování, sexuální účinek – zvýšení hmatové citlivosti, schopnosti erekce a orgasmu
- D 2 – 3,5 g: zvracení, svalová ztuhlost, zmatenost, křeče, poruchy vědomí
- D 3 – 5 g: bezvědomí, může nastat selhání dechového centra

Nově zachycené drogy

- GABA - neexistuje rychlý diagnostický screening
- detekční okno: v krvi 6 hodin, v moči 8 hodin
- naloxon i flumazenil neúčinné, o physostigminu je málo informací
- abstinenční syndrom podobný alkoholovému
- obtížné předpovědět interakce s ostatními drogami
- záchyt ilegálního užití ketaminu na taneční party

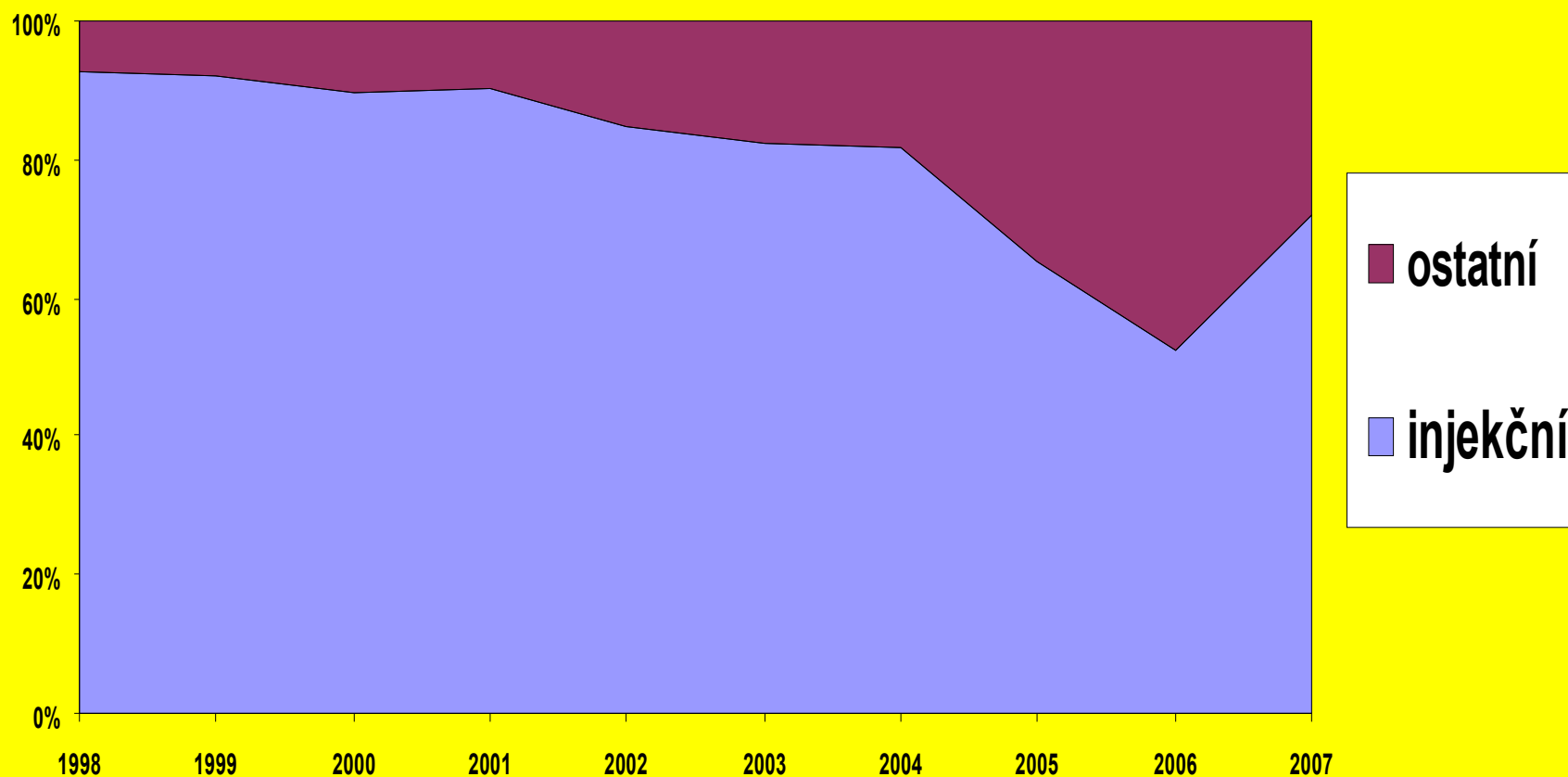
Věkové rozložení intoxikací Praha 1998 - 2007

Věkové skupiny - Praha 1998 - 2007

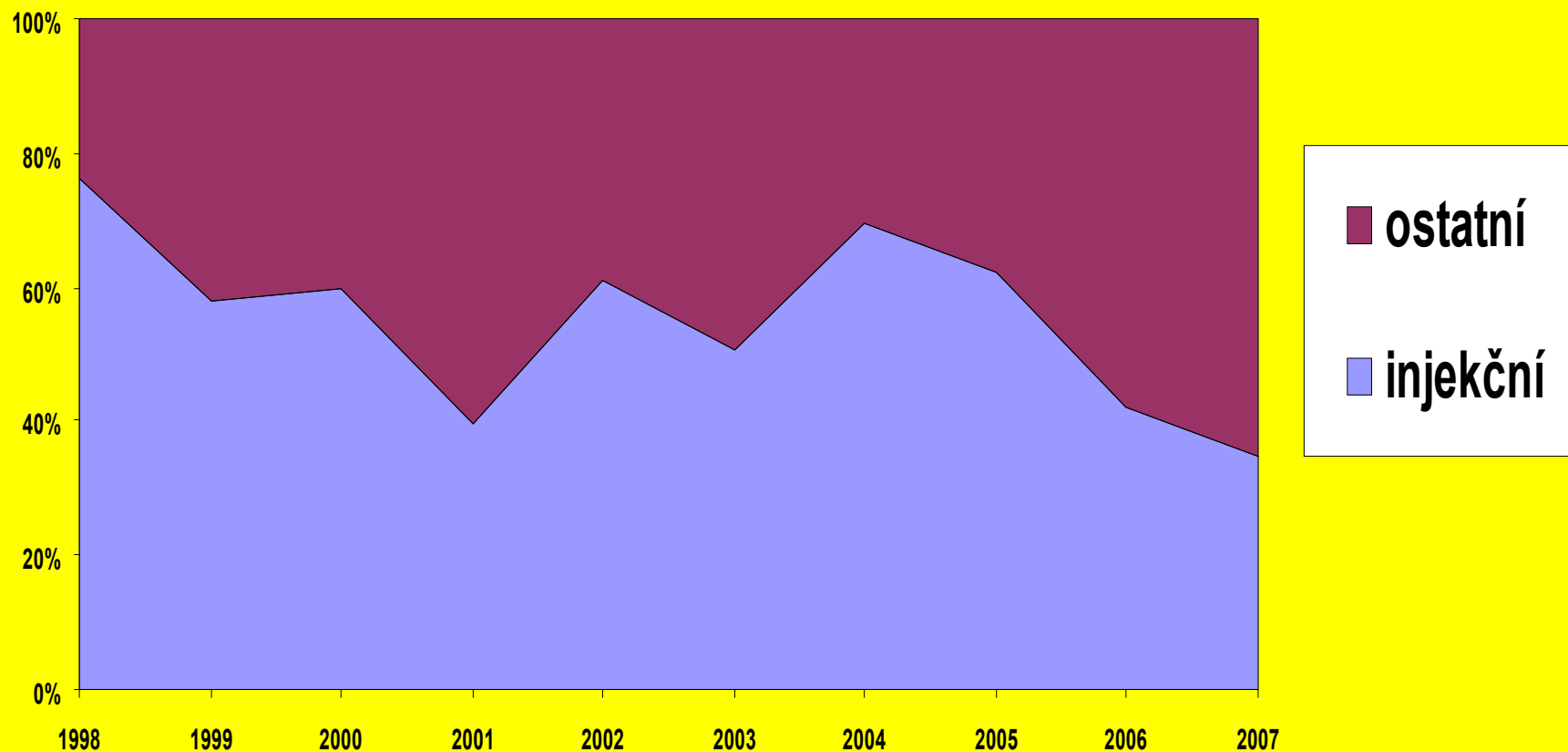
Způsob aplikace opiátů Praha 1998 - 2007

Způsob aplikace opiátů - Praha 1998 - 2007

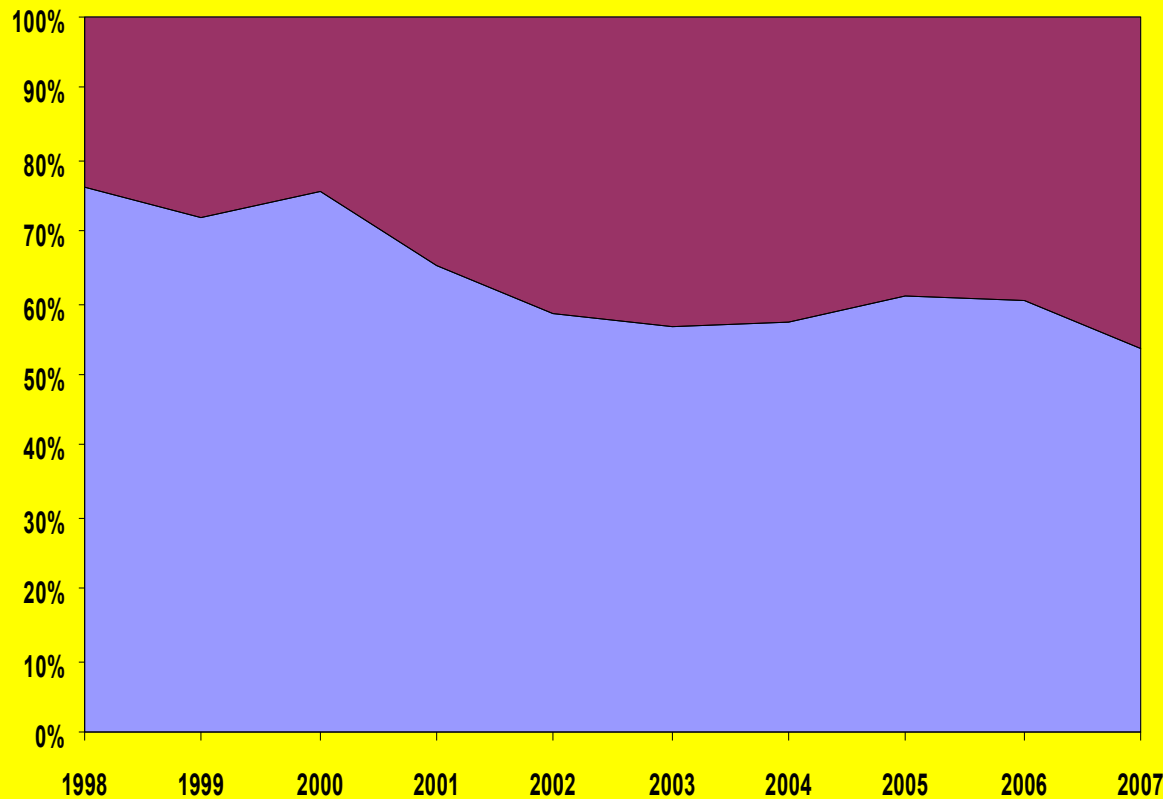
Způsob aplikace stimulancií Praha 1998 - 2007

Způsob aplikace stimulancií - Praha 1998 - 2007

Kombinace dvou a více drog u intoxikovaných – Praha 1998 - 2007

Kombinace dvou a více drog - Praha 1998 - 2007

■ kombinace 2 a více

■ pouze 1 droga

Přehled diagnóz u intoxikací

- nejčastější hlavní: předávkování heroinem, dále sedativy a hypnotiky, psychostimulancií; vedlejší: opilost
- psychiatrické diagnózy: spojené se závislostí, nebo odvykací příznaky – případně s deliriem, SCH, deprese, poruchy osobnosti, neurastenické obtíže, zvýšení výskytu toxických psychóz od roku 2003 - 2004
- interní: projevy ICHS, dysrytmie, plicní edém, DM, apnoe, respirační insuficience, renální selhání, bezvědomí

Přehled diagnóz u intoxikací

- neurologické: epilepsie, generalizované křečové záchvaty, edém mozku, závrativé stavy
- infekční: hepatitidy, bronchopneumonie, HIV/AIDS, flebitidy a tromboflebitidy, meningeální příznaky, septické stavy
- traumatologie: polytraumata, kraniocerebrální poranění, fraktury dlouhých kostí, popáleniny

Význam pro urgentní stavy a ošetření v PNP

- znalost trendů může pomoci v diferenciální diagnostice závažných nejasných stavů
- znalost nových a vzácněji se vyskytujících drog
- pozor na časté kombinace návykových látek!
- dif. dg předávkování jednou skupinou vs. abstinenční příznaky jiné skupiny
- psychiatrické diagnózy – včetně psychotických poruch
- stárnutí populace – vybočení ze „zavedených vzorců“
- rizika i rekreačního užívání ve vyšších věkových skupinách
- úrazové stavy/dopravní nehody a návykové látky

Děkuji Vám za pozornost!